

شرح خدمات بانک و بازار حقوق آب

بانک و بازار حقوق آب یک سامانه مدیریتی با سطوح دسترسی متفاوت برای تجميع اطلاعات کاربران یک دشت خواهد بود و بر پایه ارتباطی که با سامانه "ساماب" و سامانه "شارژ کنتورهای مدیریت پذیر" خواهد داشت به عنوان مرکز اصلی تجميع اطلاعات، مدیریت بازار را بر عهده خواهد داشت.

کلیه صاحبان چاه (نمایندگان یا مالکان) دارای یک حساب در این سامانه خواهند بود که سهم آب (شارژ سالانه) ایشان، مطابق پروانه های بهره برداری (پس از اصلاح و تعديل) در این سامانه اعمال خواهد شد. پس از بررسی مدارک در این سامانه، مطابق با دستورالعمل های اعلامی، مصرف یا فروش سهم آب برای بهره برداران مجاز خواهد بود. پس از کسب مجوز، بهره بردار اجازه خواهد داشت سهم آب خود را جهت عرضه، وارد بازار آب نماید. چنانچه در بازار معامله صورت گیرد یا در صورت عدم وجود خریدار، سهم آب به ترتیب در حساب خریدار یا بهره بردار جهت اعمال در کنتور به سامانه شارژ کنتور ارسال می گردد. اطلاعات موجود در بانک حقوق آب به صورت آنلاین و آفلاین از سامانه ساماب، دستی یا سایر روش های مورد توافق شرکت مدیریت منابع آب یا شرکتهای آب منطقه ای، تکمیل می شود.

۱. بانک حقوق آب (سامانه میراب)

۱,۱ دریافت اطلاعات هویتی و اطلاعات پروانه بهره برداری چاه

اطلاعات هویتی، افراز آبران، اطلاعات مربوط به پروانه بهره برداری (شامل اجازه برداشت سالیانه، میزان آبدهی چاه و ساعت کارکرد چاه) که در سامانه ساماب موجود است (یا به شیوه دستی مطابق با فرم مصوب موجود است) در سامانه میراب بارگذاری خواهد شد. به این ترتیب کلیه دارندگان پروانه مجاز بهره برداری آب دارای یک حساب در میراب خواهند بود که در صورت نیاز برای ورود به بازار در مراحل بعدی عملیاتی خواهد شد. در غیر این صورت صرفاً برای دریافت سهم آب سالیانه با مراجعه و استعلام از امور آب شهرستان، سهم آب سالیانه به سامانه شارژ کنتورهای مدیریت پذیر منتقل و در کارت بهره برداران شارژ خواهد شد. جهت عملیاتی کردن حساب فوق، با درخواست اولیه و ثبت اطلاعات هویتی متقاضی (مالک یا نماینده چاه) و سپس درج اطلاعات مربوط به پروانه بهره برداری چاه شامل شماره پروانه، اجازه برداشت سالیانه، میزان آبدهی و ساعت کارکرد چاه، توسط کارگزار بررسی شده و در صورت عدم وجود نقص و یا رفع ایرادات به فرآیند بانک و بازار وارد خواهد شد.

۱,۲ تخصیص اکانت آلودی به آبران چاه

بعد از ورود نماینده چاه به سامانه و تخصیص حساب چاه و چاه‌وندی متناظر با آن به نماینده، سایر آبران چاه در صورت تمایل برای ورود به بانک و بازار حقوق آب مراحل ثبت درخواست اولیه خود را انجام می‌دهند. هر یک از آبران دارای یک حساب آ‌بوندی (بدون امکان فروش سهم‌آب) خواهند شد. که در این حساب سهم‌آب سالیانه، مقدار سهم‌آب مصرف شده و باقیمانده، مقدار مجاز سهم‌آب قابل فروش و تاریخ اعتبار پایان استفاده از سهم‌آب را مشاهده کنند.

۱,۳ اعمال اطلاعات سهم‌آب سالانه هر بهره‌بردار در سامانه (ارتباط آنالین با سامان و سامانه شارژ کنتورهای مدیریت‌پذیر)

شرکت آب منطقه‌ای هر ساله مطابق با آب قابل برنامه‌ریزی، به هر چاه دارای پروانه بهره‌برداری معتبر، حجم آب قابل برداشت سالانه (سهم‌آب) را اختصاص می‌دهد. این سهم‌آب به "بانک حقوق آب" انتقال داده می‌شود و مقدار مورد نیاز از طریق سامانه "شارژ کنتورهای مدیریت پذیر" به کنتور بهره‌برداران منتقل می‌گردد. لذا اطلاعات مربوط به سهم‌آب هر بهره‌بردار از طریق سامانه‌های مذکور، در سامانه " بانک و بازار حقوق آب" اعمال می‌شود و بر اساس آن مقدار سهم‌آب مجاز قابل فروش محاسبه می‌گردد. لازم به ذکر است این اطلاعات شامل حجم سهم‌آب سالانه، میزان مصرف، حجم قابل فروش، تاریخ اعتبار سهم‌آب و هدایت الکتریکی (EC) آب چاه است.

۱,۴ فرآیند صدور مجوز

در این بخش، معتبر بودن پروانه بهره‌برداری توسط کارشناس اداره منابع آب بررسی می‌گردد. همزمان، عملکرد بدون ایراد و کالیبره بودن کنتور نیز توسط تشکل آب‌بران بررسی می‌شود. در صورت عدم کالیبره بودن کنتور، درخواست انجام کالیبراسیون توسط تشکل آب‌بران صادر گردیده و پس از انجام عملیات کالیبراسیون، گواهی صحت عملکرد کنتور توسط این نهاد صادر می‌گردد. با تأیید معتبر بودن پروانه بهره‌برداری و همچنین صحت عملکرد کنتور، این مرحله تأیید می‌شود. پس از انجام اقدامات مربوطه، مستندات و گواهی‌ها، در سامانه بارگذاری و بایگانی می‌گردد. لازم به ذکر است افزایش بهره‌برداران و تأیید نمایندگی چاه و همچنین صدور مجوز تامین آب از بازار برای خریداران آب نیز در این مرحله انجام می‌گیرد.

۱,۵ تعهدنامه خریدار آب از بازار آب

خریدار تعهدنامه‌ای به شرح زیر امضا کرده که طی فرآیندی به تأیید مدیران آب منطقه‌ای، تشکل آبران و کارگزار خواهد رسید.

- سهم‌آب خریداری شده از بازار را صرفاً جهت مصارف مجاز و با رعایت الزامات زیست‌محیطی مصرف کند.
- آبی مازاد بر سهم خریداری شده از چاه بهره‌برداری نکند و در صورت اضافه برداشت ناشی از نقص کنتور، هرگونه خسارت به آبخوان را جبران کند.
- کلیه حقوق دولتی مرتب به مصرف آب خریداری شده را مطابق تعرفه‌های مصوب پرداخت کند.
- در صورتی که طبق مصوبه آب خریداری شده را از چاه غیر برداشت کند، مسئولیت عقد قرارداد یا تفاهم‌نامه با بهره‌برداران چاه مذکور را به عهده بگیرد. ضرر و زیان ناشی از هرگونه تعارض احتمالی را جبران نماید.
- سایر تعهدات

۱,۶ ارسال سهم آب قابل معامله به بازار

پس از مشخص شدن مقدار سهم آب قابل فروش در حساب آابوندی کاربران، بهره‌برداران با انتقال سهم آب قابل فروش به حساب متناظر با حساب آابوندی در بازار، عملاً فروشندگان می‌توانند سهم آب قابل معامله را در تابلو بازار عرضه کنند.

۱,۷ دریافت سهم آب خریداری شده یا برگشت خورده از بازار

هر یک از متقاضیان خرید سهم آب بعد از اتمام فرآیند معامله، سهم آب خریداری شده را به حساب آابوندی یا چاه‌وندی خود منتقل کرده و طبق شیوه دریافت سهم آب خریداری شده که در فرآیند صدور مجوز مشخص کرده است، اقدام به انتقال به سامانه‌ی شارژ کنتورهای مدیریت‌پذیر و به دنبال آن انتقال به کارت هوشمند می‌نماید. همچنین در صورتی که سهم آب عرضه‌شده در بازار به فروش نرود یا بهره‌بردار از فروش منصرف گردد، سهم آب عرضه شده در تابلوی بازار را می‌تواند به حساب آابوندی یا چاه‌وندی خود بازگرداند و مطابق تاریخ اعتبار و سایر موارد از آن بهره‌برداری کند.

۱,۸ ایجاد سطوح دسترسی امنیتی و تأییدیه

با توجه به نظارت آب منطقه‌ای استانها، مدیریت منابع آب و تشکلهای محلی و استانی در مرحله از فرآیند بانک و بازار حقوق آب سطوح دسترسی متفاوت و مطابق خواسته نهادهای ذی‌ربط تعیین خواهد شد تا ضمن نظارتهای حاکمیتی بر بانک و بازار حقوق آب، متناظر با سطح دسترسی خود، به گزارش‌های مورد نیاز خود در سامانه دسترسی داشته باشند.

۱,۹ ارسال هشدارها و نوتیفیکیشن‌ها

تنظیمات نرم‌افزار به گونه‌ای خواهد بود که هر یک از کاربران سامانه پیش از اتمام تاریخ اعتبار سهم آب تخصیص یافته یا خریداری شده، به صورت خودکار نوتیفیکیشن مبنی بر نزدیک شدن پایان اعتبار مربوطه، دریافت کند.

۱,۱۰ ارائه انواع گزارش‌ها

با توجه به ذی‌نفعان مختلف بانک و بازار حقوق آب مانند جهاد کشاورزی، تشکلهای آبریان، آب منطقه‌ای و ... گزارش‌های مورد نیاز هر یک به تفصیل در اختیار ایشان قرار خواهد گرفت.

۱,۱۱ ارائه گزارش‌های تجمیعی از طریق ارتباط با بانک‌ها و بازارهای مختلف ویژه ستاد

نظر به اینکه نرم‌افزار فوق در استان‌های مختلف کشور بومی‌سازی خواهد شد و اطلاعات میزان سهم آب تخصیص یافته در هر دشت، حجم آب مبادله شده، میزان مبادله آب بین بخش‌های مختلف و ... در آن مشخص است (با توجه به ارتباط آن با سامانه‌های ساماب و شارژ کنتورهای مدیریت‌پذیر)، اطلاعات فراوان و متنوعی در راستای اعمال سیاست‌های حفظ منابع آب زیرزمینی، تخصیص بهینه و عادلانه آب و افزایش بهره‌وری در کلیه سطوح مصرف قابل دسترس مدیران مدیریت منابع آب و آب منطقه‌ای سراسر کشور خواهد بود. همچنین حجم سالیانه صرفه‌جویی شده به نفع آبخوان ناشی از بازار آب در دشت‌های مختلف در گزارش‌های مربوطه قابل رویت است.

۲. بازار حقوق آب

در فرآیند اجرایی، پس از بانک حقوق آب، بازار آب قرار دارد. در این بستر، کاربران (چاهوند/آبوند) یعنی فروشندگان و خریداران دارای مجوز می‌توانند سهم آب موردنظر (مطابق با مجوز تعیین شده توسط شرکت آب منطقه‌ای) را با یکدیگر معامله کنند. در طرف اول چاهوند، سهم آبی را که در حساب چاهوندی خود دارد و بیشتر مجوز فروش آن توسط شرکت آب منطقه‌ای صادر شده بود را برای فروش در بازار عرضه می‌کند. از طرف دیگر، چاهوند یا آبوند درخواست خرید خود را که بیشتر مجوز آن توسط شرکت آب منطقه‌ای صادر شده بود را در بازار ثبت می‌کند. سپس فرآیند معامله بین چاهوند فروشنده و آبوند خریدار شکل می‌گیرد. سهم آب معامله شده از حساب فروشنده کسر گردیده و به حساب خریدار واریز می‌گردد.

لازم به ذکر است در مرحله صدور مجوز خرید آب، مشخصات مصرف (صنعتی، صنعت وابسته به کشاورزی، خدمات، شرب و بهداشت و ...) و نحوه دریافت سهم آب خریداری شده (انتقال با لوله، انتقال با تانکر، برداشت از چاه اختصاصی یا چاه جدید) باید از جانب خریدار مشخص شده باشد. همچنین در صورت برداشت از چاه جدید، چاه باید تأییدیه‌های لازم از بخش‌های مربوطه را دریافت کند (پروانه بهره‌برداری معتبر، مجهز به کنتور هوشمند کالیبره شده و ...). علاوه مشخصات سهم آب خریداری شده شامل حجم سهم آب خریداری شده، کلاس کیفی آب خریداری شده (EC)، تاریخ قرارداد خرید و ... باید در فرم درخواست دریافت سهم آب خریداری شده مشخص شود.

۲,۱ تابلو

در سامانه میراب همانند بورس، قیمت و مقدار سهم آب قابل معامله‌ی عرضه‌کنندگان در تابلو بازار نمایش داده خواهد شد و دسترسی به اطلاعات عرضه و تقاضای آب برای متقاضیان خرید سهم آب فراهم خواهد بود.

۲,۲ اعلام معاملات با قیمت

به منظور شفافیت سازوکار سامانه میراب، قیمت و مقدار سهم آب‌های معامله شده در اختیار کلیه کاربران سامانه قرار خواهد گرفت تا ضمن ایجاد سهولت فرآیند قیمت‌گذاری در معامله‌های آتی، قیمت‌گذاری با دقت و شفافیت بیشتری انجام گیرد.

۲,۳ اعمال درصدهای مربوط به آبخوان و کارگزاری

در طول فرآیند معامله و جابه‌جایی سهم آب معامله شده از حساب طرفین، کسوراتی کسر می‌گردد که سه نوع هستند:

الف. سهم حفاظت از آبخوان (جبران کسری مخزن آبخوان)

پ. سهم کارگزاری

ت. سهم EC (شوری)

این درصدها قابل نغیر و مطابق با دستورالعمل‌های اعلامی از طرف شرکت آب منطقه‌ای به صورت سالانه تعیین می‌شود.

۲,۴ اعلام قیمت مطابق با شیوه‌های اعلامی

کارگزار در فرآیند قیمت‌گذاری نقشی نخواهد داشت و با توجه به وضعیت عرضه و تقاضا در بازار و با توجه به قیمت اعلام شده در تابلوی بازار قیمت‌گذاری انجام خواهد گرفت و به منظور اجتناب از برهم خوردن تعادل بازار از هر گونه قیمت‌گذاری دستوری اجتناب خواهد شد.

